

VJESNIK

25. svibanj 2009.

Broj 4

SINDIKATA U ZDRAVSTVU, ŠKOLSTVU, ZNANOSTI, SOCIJALNOJ SKRBI I KULTURI

OD BEZUMLJA DO PRAVDE

Pokazali smo snagu sindikata

Pregovori, štrajk i priprema velikog prosvjeda donijeli su rezultate. Na našem letku, kojeg smo vam pred štrajk dostavili, pisalo je sljedeće:

Tražimo

- pokriće rasta troškova života do izlaska iz krize;
- povratak otete osnovice od 6% odmah po izlasku iz krize;
- vraćanje sadašnjih omjera između naših plaća i plaća u privredi šest mjeseci nakon izlaska iz krize;
- dostizanje trajnih pravičnih omjera između naših plaća i plaća u privredi (relativnu cijenu rada).

Ostvarili smo sva četiri zahtjeva. Dobili smo sve važno što smo tražili. Učinili smo i neke razumne i opravdane kompromise na manje važnim pitanjima, kao što su rokovi i osigurači potrebni za očuvanje stabilnosti javnih financija u slučaju još veće krize. Nestabilnost javnih financija štetila bi svima pa i nama samima (dolazi do neisplate plaća ili do inflacije itd.). Kada ne bi bilo kompromisa, ne bi bilo niti pregovora jer bi to bili ultimatum jedne ili druge strane.

Spriječili smo ukidanje prosvjetnog dodatka od 2,2% kojeg, prema Sporazumu iz 2006. godine, zaposleni-

ci u obrazovanju i znanosti imaju još četiri godine. Da nije bilo sindikata i odlučnosti velike većine zaposlenika vjerojatno bi im palo na pamet otkazivati i druge kolektivne ugovore.

Sada predstoji referendum od 8. do 10. lipnja.

Bez pozitivnog očitovanja članova Sporazum neće stupiti na snagu.

U takvom slučaju moramo ići u novi štrajk na jesen i to od nule. Sindikalni pregovarači misle da se postiglo puno i da ćemo teško nešto više ostvariti novim štrajkovima, a možemo sve izgubiti. Pogledajmo što se postiglo.

DOBILI SMO:

- **Porast naših plaća početkom 2010. za iznos rasta cijena u drugoj polovici 2009. godine.**

Time u svim javnim službama štiti-mo kupovnu moć postojeće plaće. Ne zaboravimo da će prije toga, već u kolovozu ove godine, prosvjeta i znanost dobiti svoj dodatak, pa će njima pad plaća od 6% biti ublažen i iznositi 3,7% a početkom iduće godine s ovim porastom za inflaciju ukupni pad plaća bit će 2,1%.

- **Vraćanje osnovice na razinu prije smanjenja**

U listopadu 2010. slijedi drugi porast naših plaća na ime iznosa godišnje inflacije. Uslijed toga, si-

gurno se vraća veći dio od 6% umanjenja osnovice (4 do 5%). Međutim, ako privredni oporavak uslijedi u prvoj polovici iduće godine onda vraćamo svih 6%. Ako pak oporavak uslijedi kasnije, onda se toliko kasnije i cijela osnovica vraća na staro.

Kad u prosvjeti i znanosti uključimo i prosvjetni dodatak u ljetu iduće godine, prosvjetarske se plaće vraćaju na one prije smanjenja, a porast za inflaciju ili povratak osnovice će u prosvjeti i znanosti donijeti prvo povećanje iznad plaće prije smanjenja.

- **Vraćanje omjera između naših plaća i drugih plaća u zemlji koji je postojao prije smanjenja**

Sada, nakon smanjenja osnovice, odnos naših plaća prema drugim plaćama u zemlji se pogoršao za tih šest posto, ali to nije kraj pogoršanja. S obzirom da će sve druge plaće nastaviti rasti nije dovoljno da nam vrata samo osnovicu. Stoga, tražili smo i izborili da naše plaće prate i onaj rast kojeg će imati druge plaće u zemlji u ovoj i u sljedeće dvije godine s ciljem da na kraju odnos naših plaća s drugim plaćama bude isti kao što je bio prije smanjenja naših plaća (u 2008. godini). Ako privredni oporavak uslijedi u prvoj polovici 2010. godine, te omjere (paritete) vraćamo u 2011. godini. Za to će trebati rast plaća u svim javnim službama za oko 25% (6% povratak osnovice i tri puta po otprilike 6% u 2009., 2010. i 2011. godini) pod uvjetom da sve druge plaće budu rasle kao i do sada. U prosvjeti će to biti još i više, oko 33% zbog tri prosvjetna dodatka od 2,2%. Ako se oporavak dogodi kasnije onda će i povratak omjera toliko kasniti, a ako sve druge plaće u zemlji budu rasle manje, onda postotak neće biti 25%, već manji.

- **Dostizanje pravedne cijene rada**

Nakon što smo ugovorili vraćanje pariteta tražili smo i izborili još i dogovor o postepenom dostizanju pravednije cijene rada. Ugovorili smo da svake godine, od 2011.,

pa sve do 2016., plaće svih u javnim službama rastu više nego što iznosi rast drugih plaća u zemlji. To je veliko postignuće. Do sada svi javni službenici to nisu imali. Omjeri između naših plaća i svih drugih plaća u zemlji kontinuirano su pogoršavani na našu štetu od 2002. pa sve do velikog štrajka prosvjetara 2006. godine. Stoga, tražili smo vraćanje razlike od 8% relativnog zaostajanja. To je moguće postići samo tako da se svake godine prati rast plaća u zemlji koji će se još uvećati za dodatak oko kojega će se pregovarati svake godine od 2013 do 2016. Ako će plaće u RH i dalje rasti 6% godišnje onda očekujemo da će naš rast plaća iznositi oko 8% godišnje.

Ugovorili smo da svake godine, nakon izlaska iz krize pa sve do 2016., plaće svih zaposlenika u javnim službama rastu više nego što iznosi rast drugih plaća u zemlji. Do sada svi javni službenici to nisu imali.

Cilj je na kraju razdoblja toliko povećati osnovicu, tj. plaće svih nas, da se dobije omjer prema kojemu bi početnik s VSS-om i koeficijentom 1,25 imao 92% od prosječne plaće u RH. Taj je omjer 2008. godine iznosio 85, a nakon smanjenja past će na oko 80.

Kod prosvjete se radi o drugim brojevima o čemu vidi u tablici na 3. stranici.

- **Sačuvali smo prosvjetni dodatak**

Nakon što su prihvatili sva četiri ključna zahtjeva, htjeli su prosvjetarima oduzeti 2,2% prosvjetnog dodatka, s obrazloženjem da je on već ugrađen u prihvaćenu cijenu rada, što su pobili drugi sindikati javnih službi upozoravajući da prosvjeta ima taj dodatak radi poboljšanja njenog relativnog položaja unutar proračuna s ciljem jačanja društva znanja, jer i druge službe imaju razne dodatke. Taj pokušaj da nam se podvali i da nas se posvađa nije uspio. Svi su se sindikati javnih službi složno tome oduprli.

Prosvjetni dodatak rezultat je štrajka iz 2006. godine. Tada je bilo nezadovoljnika kojima je 2% bilo isto što i ništa. Ove će godine to biti već 6,5 a s porastom u iduće tri godine ukupno 14% razlike.

Što nismo dobili?

Nismo dobili ono što nismo niti tražili. U štrajku smo ušli s jasno istaknutim zahtjevima da ništa ne tražimo sada dok je kriza, već da porast plaća tražimo tek nakon izlaska iz krize. Propaganda Vlade, poslodavaca i nekih medija iz dana u dan ponavljala je da „u proračunu nema novca, da je sada

na djelu borba za radna mjesta, a ne za plaće, da nismo svjesni što se oko nas događa i da tražimo nerealan“. Time se htjelo okrenuti javnost protiv nas i oslabiti vjeru članova za štrajk što je ponegdje u našim redovima i dalo rezultata. U svim službama bilo je onih „svjesnih situacije“ koji nisu izašli na referendum i koji nisu bili

spremni štrajkati. Sto puta smo morali ponavljati da mi tražimo rast plaća tek nakon izlaska iz krize, što je bilo jako važno isticati jer nismo smjeli izgubiti naklonost javnosti. S uskogrudnim i sebičnim pristupom okrenuli bi javnost protiv sebe, a izgledi za bilo kakav uspjeh bitno bi se smanjili. Vratiti osnovicu odmah

u ovoj godini u postojećim okolnostima jednostavno nije imalo šanse, ne samo zbog javnog mnijenja, već i zato jer je smanjena osnovica zacementirana rebalansom proračuna. Da smo to tražili, ne bismo niti došli do prilike ostvariti sve ovo što smo postigli. Mogli smo štrajkati sto dana i to nam ne bi uspjelo.

Unatoč tome što smo o našim zahtjevima sve članove dva puta detaljno izvijestili prije štrajka, i Glasnikom i letkom, iz javnih izjava nekih zaposlenika prvi dan nakon potpisa sporazuma, vidjelo se da ne znaju zašto idu u štrajk, niti što se tražilo, a kamoli da znaju što se dobilo, ali su znali da su nezadovoljni.

Puno su ozbiljniji prigovori ljudi pred mirovinom, koji se žale da povišice neće dočekati. Tim ljudima nismo mogli pomoći, jer to pitanje, na žalost, ne ovisi o nama, već o gospodarskoj krizi. Te objektivne okolnosti ograničavaju naše moći, a ne obrnuto. Možda nezadovoljstvo tih ljudi može ublažiti podsjećanje na to da su im sindikati proteklih godina izborili dodatak od 4, 8 i 10% za staž iznad 20, 30 i 35 godina. Nadalje, ne trebaju podcijeniti niti neizravni učinak ovog sporazuma, koji će spa-

siti kadrovsku situaciju u javnim službama pa će kao umirovljenici neizravno profitirati. Liječiti će se u boljem javnom zdravstvu, a njihovi unuci školovati u boljem javnom školstvu.

Prigovor kojeg se može postaviti glasi da usklađivanje s ciljanom cijenom rada predugo traje. Slažemo se i sami, ali to je bio jedan od kompromisa. Naime, na tome su Vladini pregovarači inzistirali radi održivosti javnih financija. Kada su pristali na ciljanu cijenu rada, onda više mi nismo smjeli dovesti sve postignuto u pitanje samo zbog jedne ili dvije godine ranijeg roka. Naime, da su pregovori propali samo zbog tog roka nakon što su pristali na naše bitne zahtjeve, izgubili bismo potporu javnosti, bili bi optuživani da tražimo samo razlog za štrajk i da nam je štrajk cilj. Dovedi bi u pitanje sve postignuto.

No, ima u tom dugom roku i jedna važna prednost. Da je rok kraći, kraće bi bilo i ugovoreno jamstvo da će nam plaće u svim tim godinama rasti brže od drugih plaća u zemlji. Ne zaboravimo, u ovoj deceniji nije bilo godine u kojoj su plaće svim javnim službenicima rasle brže od rasta svih drugih plaća u zemlji.

Um i vjera, sloga i snaga

Sporazum koji smo postigli je rezultat dobro promišljenih napora vaših sindikata. Ovo je drugi štrajk u prosvjeti nakon 2006. godine koji daje očigledne rezultate. Dugotrajni i neosmišljeni štrajkovi prije toga, najčešće bez ikakvog

uspjeha trošili su ljude. Svaki štrajk bez rezultata slabio je vjeru u sindikate. Mi smo sada samo s jednim danom štraka, s minimalno uloženom energijom u štrajku, zahvaljujući dobro odbranom trenutku, pravednosti naših zahtjeva, naklonosti veći-

ne medija i dobroj promidžbi naših stajališta, uspjeli dobiti sve što smo tražili. Slično kao i 2006. godine, s time da smo sada ostvarili i više i na dulji rok. Sada smo na drugi način zahvatili temeljni cilj sindikata: ostvarenje cijene rada (vidi sljedeći tekst).

Odaziv na štrajk koji je u osnovnim i srednjim školama bio i bolji nego 2006. godine, upućuje na to da su ljudi stekli povjerenje u sindikate i u moć kolektivne akcije. Spremnost na štrajk drugih službi, zdravstva, socijale i kulture upućuje na isto. Naša najveća snaga izvirala je iz tolikog broja ljudi spremnih na štrajk i prosvjed. Bez odlučnih članova sindikalni čelnici su nitko i ništa. Nažalost, i ovaj put bilo je pojedinaca koji su „razumjeli stanje u zemlji“. Neki su opet ili potpuno nesvjesni, ili politizirani, ili pak zaplašeni da će izgubiti koju dnevnicu, ili su nasjeli na propagandu o našoj neodgovornosti. Takvi su radili u korist svoje štete.

Veliki izvor naše snage bio je u slozi sindikalnih čelnika i međusobnoj solidarnosti. Kada su htjeli prosvjedi oduzeti dodatak, bilo je dirljivo slušati druge sindikate iz zdravstva i socijalne skrbi kako pred premijerom brane taj dodatak. Višekratne smicalice i naponi Vlade i njenog „Ureda za borbu protiv socijalnih partnera“ da nas podijele i posvađaju ostali

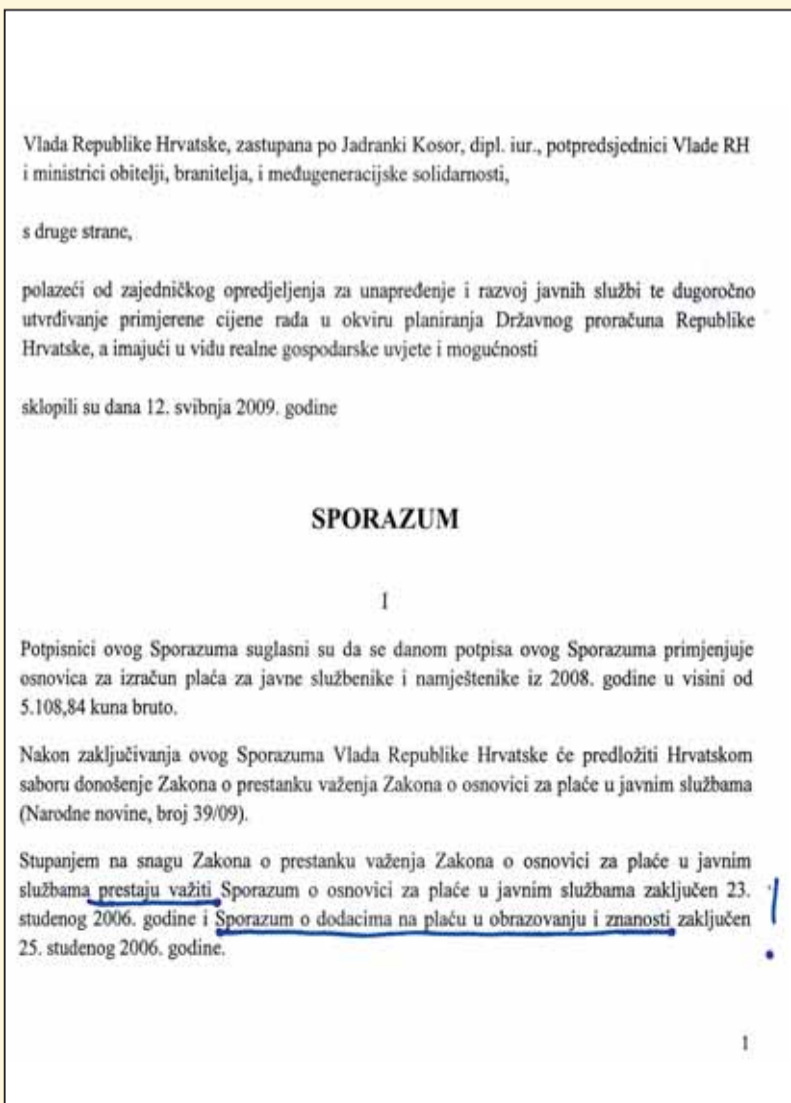
su bez rezultata. Žalimo što u toj slozi nisu ostali čelnici sindikata državnih službi, ali nas raduje da smo njihovim članovima izborili isto što i našima.

Svi pokušaji inzistiranja na razlikama među našim sindikatima su nerazumni i štetni. Pitanja tipa: zašto su neki išli u štrajk ranije, a drugi kasnije, smatramo veoma štetnima, jer za takvu taktiku postoje vrlo opravdani razlozi. Ostavimo ta pitanja organizatorima štrajka, i sada i ubuduće.

Paradoksalno, ali bez smanjenja osnovice ne bismo imali ovakvu prigodu za pregovore. Čekali bismo jesen da istekne trogodišnji sporazum i naša bi pregovaračka pozicija bila neusporedivo slabija. Ovako smo

sada obavili posao koji bi nas čekao na jesen, s puno više uspjeha, nego što bismo ga tada vjerojatno postigli.

Mnogi će se članovi pitati zašto vjerujemo da će ovaj Sporazum poštovati kada prošli nisu. Zato jer je suspendiranje kolektivnog ugovora moguće prema konvencijama samo u vrijeme teških gospodarskih poremećaja. To je bio temelj zbog kojeg su sada u vrijeme krize imali pravo suspendirati postojeći sporazum i smanjiti nam plaće. Međutim, po izlasku iz krize to više nije moguće. Bilo kakva manipulacija u vezi s tim naići će na naš žestoki odgovor. I sudom i štrajkom. Ovo potonje jednako je jamstvo kao i sud. Samo moramo biti spremni i odlučni.

Mimo dogovora htjeli su nam ovo podmetnuti u Sporazum i time ukinuti prosvjetni dodatak.

JE LI SPORAZUM PREVIŠE NEODREĐEN?

Ovaj Sporazum kada se čita čini se na prvi pogled nedovoljno određenim. U njemu uglavnom nema prečvrstih rokova niti određenih iznosa porasta plaće (npr. ne piše: plaće će porasti 1.7. 2011. za 7%). On ima tzv. plivajući pristup: naš rast plaća ovisit će o tome koliko budu raste druge plaće u zemlji, a rokovi našeg rasta vežu se uz vrijeme kada nastupi privredni oporavak. Zašto nismo htjeli ugovarati određene postotke (što je htjela Vlada) i čvršće rokove? Zato jer nas zanima odnos naših plaća prema svima drugima. S određenim postotkom mogli bismo sami sebe prevariti pa ugovoriti nešto što će se kasnije pokazati premalo s obzirom na rast drugih plaća. S čvrstim rokovima mogli bismo ostvarenje Sporazuma dovesti u pitanje. Zato smo imali ideju da naše plaće rastu svake godine brže od drugih sve do 2016., a to će započeti kada se gospodarstvo oporavi te da rastu u visini koja će ovisiti od rasta drugih plaća u zemlji.

Ovaj sporazum je odraz našeg morala i sindikalne filozofije: pravednost i obzirnost svih prema svima. Kao što mi ne pristajemo da baš samo mi svaki put plaćamo terete kriza, ratova, obnova, megalomanskih investicija, nesretnih političkih koalicija i tome slično, tako isto želimo dijeliti sudbinu zemlje u kojoj živimo i ljudi kraj kojih živimo. I u dobru i zlu. To nije moralni standard hrvatskog društva, ali ga mi promičemo. Zato smo se odlučili vezati uz rast plaća drugih i gospodarsko stanje, tj. uz sudbinu drugih i tako ostvariti našu pravdu.

Vremenski slijed porasta i simulacija iznosa

Budući da vrijeme porasta naših plaća ovisi o oporavku gospodarstva, a da visina povišice ovisi o rastu plaća u drugim sektorima teško je definirano reći kada će i koliko nastupiti koja povišica. Ovdje ćemo ipak za vas simulirati neke datume i povišice pod sljedećim pretpostavkama:

- predviđet ćemo privredni oporavak u prvoj polovici 2010. go-

dine (optimistična verzija); ako oporavak uslijedi kasnije rokovi se pomiču;

- predviđet ćemo da će rast svih drugih plaća u državi biti slabiji u 2009. i 2010. nego što je bio do sada, ali zato u 2011. godini i kasnije prognoziramo isti rast kao i do sada.

Unatoč neodređenosti neki su datumi iz sporazuma ipak fiksni neovisno o stanju u gospodarstvu:

- od 1. siječnja 2010. porast osnovice za polugodišnji rast cijena;
- u listopadu 2010. isplata porasta osnovice za jednogodišnji rast cijena;
- najkasnije 2016. dovršen postupak dostizanja cijene rada.

Drugi datumi su stvar nagađanja koje niti najbolji ekonomisti ne mogu prognozirati. Mi ćemo se ovdje malo poigrati prognozama, više radi toga da vam približimo i olakšamo razumjevanje sporazuma, nego što vjerujemo da ćemo pogoditi. Stoga, ovdje se ograđujemo od pouzdanosti ovih prognoza i u rokovima i u povišicama po godinama.

godina	rokovi povišice	iznos povišice (stvarni u 2009. godini, a prognozirani od 2010.)	indeks plaća u prosvjeti i znanosti u mjesecu povišice (1)	indeks plaća u javnim službama prosječno godišnje (2)	indeks plaća u prosvjeti i znanosti prosječno godišnje (3)	indeks svih plaća u RH prosječno godišnje (4)	pariteti plaća u svim j. službama s plaćama u RH prosječno godišnje (5=2:4)	pariteti plaća u prosvjeti i znanosti s plaćama u RH pros. godišnje (6=3:4)
2008	-	-	-	100,0	106,7	117,5	85,1	90,8
2009	od 1.1.	osnovica povećana	113,1	101,0	110,1	122,2	82,6	90,1
	od 1.4.	osnovica smanjena	106,7					
	od 1.7.	prosvjetni dodatak 2,2%	109,1					
2010	od 1.1.	1-2% za rast cijena	110,7	102,5	114,2	128,8	79,5	88,6
	od 1.7.	prosvjetni dodatak 2,2%	113,2					
	od 1.9.	vraćena osnovica	118,2					
2011	od 1.4.	vraćeni paritet - rast 9,3%	129,1	116,4	132,6	136,7	85,1	97,0
	od 1.7.	prosvjetni dodatak 2,2%	132,0					
	od 1.9.	vraćeni paritet - rast 9,3%	144,2					
2012	od 1.7.	stizanje cijene rada - rast 7,6%	155,2	130,7	152,3	145,0	90,1	105,0
		prosvjetni dodatak 2,3%	158,8					
2013	od 1.7.	stizanje cijena rada - rast 6,1+x	169,1	139,9	164,8	153,9	90,9	107,1
2014	od 1.7.	stizanje cijene rada - rast 6,1+x	180,1	149,0	175,5	163,3	91,3	107,5
2015	od 1.7.	stizanje cijene rada - rast 6,1+x	191,8	158,7	186,9	173,2	91,6	107,9
2016	od 1.7.	stizanje cijene rada - rast 6,1+x	204,2	169,0	199,1	183,8	92,0	108,3

Napomene:

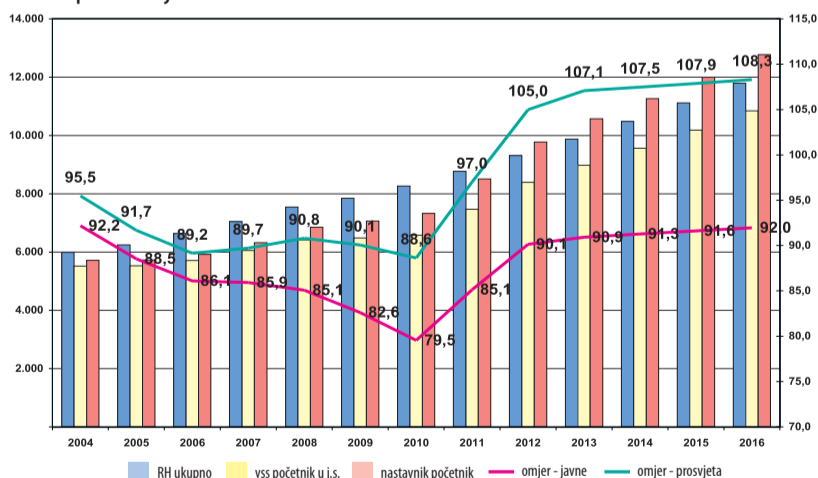
- Pogledajmo redak za 2008. godinu. Za indikator naših plaća uzeta je plaća početnika s VSS-om u javnim službama, tj. koeficijent 1,25 bez staža i bez dodataka. Zamislimo da njegova plaća iznosi 100 za 2008. godinu. Prosječna plaća u zemlji bila je od njegove veća i iznosi 117,5. Omjer između njih je 85, što znači da plaća početnika iznosi 85% od prosječne plaće u RH.
- Kod prosvjete radi se o drugim brojevima. Omjer za početnika u nastavi 2008. godine prema prosječnoj plaći u RH iznosio je 91 a ne 85 (zbog dva isplaćena prosvjetna dodatka u toj i prethodnoj godini, kao i zbog dodatka od 3%). Zbog četiri buduća prosvjetna dodatka, naš cilj nije 92 u 2016. godini već 108,3 što znači da će plaća početnika u prosvjeti biti 8,3% veća od prosječne plaće u zemlji.
- Iz ove tablice svatko može simulirati rast svoje bruto plaće tako da ju pomnoži s indeksom četvrte ili šeste kolone koji podijeli sa 100 i zatim to još sa 1,067. Tako npr. možete svoju sadašnju plaću pomnožiti sa 1,32 i zatim to podijeliti sa 1,067 i saznati koliko će ona iznositi 1.7. 2012. godine ili pomnožiti sa 1,99 i zatim to podijeliti sa 1,067 i saznati koliko će ona iznositi prosječno u 2016. godini.
- Ono što je u ovoj tablici izvjesno i neće se promijeniti su brojke u žutim ćelijama. Sve drugo što nije obojeno u žuto može ispasti više ili manje ili pak u kasnijim rokovima.
- Kao što vidite u predzadnjoj koloni, u 2010. godini sigurno nas čeka pad koji je veliki i dubok, čak za 7%, zato i povratak mora u 2011. biti velik i snažan. Poslodavci i Vladine ekonomske analitičare pad ne muči, ali rast u te dvije godine ih već sada tjera da napadaju sporazum. Međutim, hoće li najveći porast biti baš 2011. ili 2012. ovisi o roku kada će nastupiti oporavak gospodarstva.
- U trećoj koloni imate broj 6,1 koji govori o ovdje pretpostavljenom rastu plaća u zemlji, i „x“ koji predstavlja dodatak o kojem će se svaki puta pregovarati s ciljem da se dostigne paritet ili omjer od 92 na dnu zadnje kolone. Taj „x“ može biti veoma mali (0,4%), kao u ovom primjeru. To je zato što su 2011. kao i 2012. veoma izdašne; prema ovom primjeru već u 2012. dostižemo omjer od 90. Taj x može biti i puno veći ako zbog kašnjenja gospodarskog oporavka dođe do pomaka. Godina 2011 može biti izdašna kao što smo je ovdje prikazali, ali i ne mora. Sve ovisi o iznosu rasta drugih plaća u zemlji i o vremenu oporavka.
- Što je vrijeme oporavka kasnije to će „x“ morati biti veći, što je rast plaća u zemlji manji to će i naši postotci biti manji.
- Cilj od 92 uspostavljen je kao posljedica analitičkog uvida nakon promjene metodologije koja je uzrokovana neshvatljivom Šukerovom odlukom o ukidanju praćenja plaća u FINI i inzistiranjem Vladinih pregovarača da se od sada više ne uspoređuju plaće u privredi, već plaće u cijeloj zemlji. Detaljnije o tome, zašto su takva rješenja metodološki kriva, ali na sreću bez negativnog utjecaja na naše interese, možete naći na webu Sindikata znanosti www.nsz.hr.
- Graf broj 2 pokazuje da ako privredni oporavak zakasni 9 mjeseci onda i jače povećanje naših plaća kasni godinu dana.
- Ovi grafovi jasno pokazuju razliku u kretanju između plaće početnika u drugim javnim službama i plaće nastavnika početnika u prosvjeti.

Vidjeli smo da će plaća početnika u nastavi iznositi 2016. godine na kraju postepenog rasta 8,3% više nego što je prosječna plaća u RH, dok danas iznosi 10% manje. Istovremeno to znači da će plaća prosvjetnog radnika pred mirovinom iznositi 77% više nego što je prosječna plaća u RH, a oko 85% više nego što je prosječna plaća u privredi. Posljedica je to redovnog dodatka na staž, dodatka od 9% i dodatka od 10% na staž te prosvjetnog dodatka od 13,7%. Zadnja tri dodatka izborili su većinski sindikati u prosvjeti i znanosti.

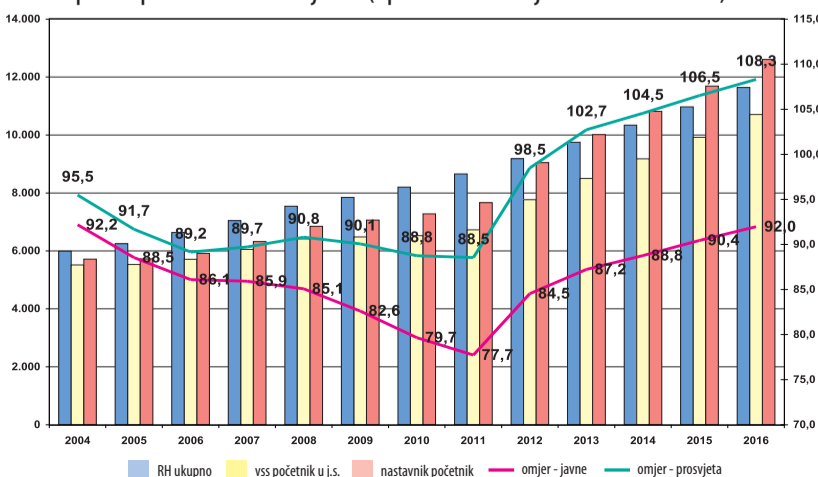
Nastavnik s 20 godina staža dosegnut će do 2006. godine 51% veću plaću od prosječne plaće u RH.

Danas nastavnik pred mirovinom ima 48% veću plaću od prosječne plaće u RH, a nastavnik s 20 godina staža ima tek 27% veću plaću od prosječne plaće u RH.

Graf 1: prikaz vrijednosti iz tablice

Graf 2: prikaz presimistične varijante (oporavak u zadnjem kvartalu 2010.)

KOLIKO VRIJEDIMO?

Postavilo se pitanje koliko će naš Sporazum državu koštati u sljedeće tri godine od 2010-2012. Taj navodno ogromni iznos od 6 do 9 mlrd kuna, od kojeg se financijašima, poslodavcima i raznim analitičarima diže kosa na glavi, treba demistificirati. Taj iznos ne bi trebalo promatrati u perspektivi od tri godine, već četiri budući da u 2009. godini država nema povećane izdatke za plaće. To znači da je taj povećani neto trošak zapravo od 1,5 mlrd do 2,2 mlrd godišnje a to je oko 1,5% državnog proračuna. Usporedimo još Pelješki most koji košta 3 mlrd kuna, dvorana Arena u Zagrebu 1,5 mlrd kuna, a dvorana u Splitu 1,1 mlrd kuna. Sve dvorane ukupno su koštale preko 3 mlrd kuna. Nama se čini da 250.000 ljudi vrijedi godišnje koliko i sve rukometne dvorane. Nama se čini da oni vrijede koliko i komad autoputa npr. Osijek-Slavonski Brod.

Strateška dimenzija sporazuma

Ovaj Sporazum nije samo ugovor o povećanju plaća, već ima **svojstva prave strategije i politike** plaća za sljedećih sedam godina u javnim i državnim službama. Vjerujemo da time pomožemo očuvanju javnih službi. Zaposlenici sada mogu vidjeti perspektivu i vjerovati da će se njihov status u društvu ne samo održati, već i poboljšati. Ovaj Sporazum, nadalje, rezervirat će znatna sredstva u Proračunu čime vršimo pritisak na efikasnu, odgovornu i svrhovitu upotrebu proračunskih sredstava, za razliku od postojećeg kupovanja raznih biračkih baza, prvenstveno na naš račun i račun građana, koji o tome najčešće malo znaju. Stoga, ovim Sporazumom mijenjamo društvene odnose u RH u korist rada kao vrijednosti, a na štetu raznih privilegija, parazitizama i neodgovornih političkih ambicija. Time pritišćemo na reforme u javnim poduzećima, brodogradnji, poljoprivredi,

socijalnim davanjima, ali i u našim službama, zdravstvu, obrazovanju, državnoj upravi, pravosuđu... Vladama, ovoj i budućoj, preostaje samo taj put ako želi raditi u korist ove zemlje. Drugi je put da pokuša izigrati naš sporazum. To joj nikako nećemo dopustiti! Sada imamo ugovor koji je utuživ na sudu. A, imamo i sebe, zar ne?

Civilizirane odnose ne pronosi pohlepa i profit. Njih pronosi rad poput našega koji uključuje brigu za druge ljude, obzir i solidarnost, odgovornost, znanje i obrazovanje te razvoj kulture i znanosti.

Ovim Sporazumom dobili su prvenstveno građani Republike Hrvatske čiji je životni interes što bolje liječenje, obrazovanje i socijalna skrb. Vjerujemo da će primjena ovog sporazuma smanjiti bijeg kadrova i povećati interes mladih i talentiranih ljudi za rad i pružanje kvalitetne javne usluge građanima, djeci, mla-

dima, starima i bolesnima. Time jačamo civilizirane odnose u Republici Hrvatskoj. Civilizaciju ne pronosi pohlepa i profit. Nju pronosi naš rad koji uključuje brigu za druge ljude, obzir i solidarnost, znanje i obrazovanje te razvoj kulture i znanosti. Također, vjerujemo da smo sporazumom umanjili opasnost od jačanja privatizacijskih tendencija. Privatizacija i komercijalizacija čine uslugu u javnim službama skupom i nepristupačnom za obične ljude.

Dali smo i strateški doprinos gospodarstvu jer smo mu omogućili predah, a društvu **socijalni mir** do izlaska iz krize. To je doprinos borbi protiv nezaposlenosti, borbi za **radnike** i naše kolege u industriji.

Naš sporazum ima još jednu veliku stratešku prednost. On daje Vladi dovoljno vremena da izvrši reforme, da napokon oblikuje politiku plaća i preispita proračunska davanja, subvencije i potpore propalim i neuspješnim proizvodnjama. On joj

daje vremena i da iskoristi plodove ulaska u Europsku uniju, a istovremeno i da posloži javni sektor i učini potrebne uštede. Štoviše, sporazum ju na to sili. Ovdje ne ulazimo u to je li ova Vlada to u stanju napraviti. Postoji prigovor da je Sporazum tempiran kako bi najviši porast bio

baš u 2011. godini pred parlamentarne izbore. Taj je prigovor neistinit i nekorektan, zato jer će povišica nastupiti prije parlamentarnih izbora samo ako privredni oporavak nastupi u prvoj polovici 2010. godine. Ako nastupi kasnije, onda će i povišice nastupiti s odgodom.

REAKCIJE NA SPORAZUM

Većina medija realno je pratila i veoma povoljno komentirala sve što smo postigli. U nizu povoljnih komentara posebno nas je impresionirao onaj Jelene Lovrić. Nije nas iznenadio komentar poslodavaca koji su sporazum napali. Nije nas iznenadio niti Preporod. Iznenadili su nas neki analitičari koji su sve o Sporazumu znali, već dan prije nego što je potpisan. Veoma neozbiljno.

HUP O SPORAZUMU

Predsjednik HUP-a Damir Kuštrak napao je Sporazum i Vladu. HUP-u bi odgovaralo da javnih službi zapravo i nema i da se sve isprivatizira, da liječenje i obrazovanje običnim ljudima bude skupo i nepristupačno. To je duhovni i moralni horizont naših poslodavaca. Njima je najvažnije da plaćaju što manje poreze. Njima su javne službe prevelike, jer poslodavci svoju djecu ne obrazuju u hrvatskom javnom školstvu, a sebe zajedno s ministrima liječe izvan hrvatskog

"Vlada je sebi ovim sporazumom stavila izrazito velik kamen oko vrata. Ne znam kako je ministar financija Ivan Šuker komentirao sporazum i je li ga uopće komentirao. Sporazum je dosta problematičan za ukupno stanje našeg gospodarstva, tim više što se u tako neizvjesnim okolnostima projicira nekakva budućnost za koju bih želio da bude dobra, ali tako ne mora biti", rekao je prvi čovjek HUP-a Damir Kuštrak u razgovoru za dnevnik Business.hr. U Večernjem izjavljuje: "Sporazumom zadovoljni mogu biti samo sindikati..."

javnog zdravstva. Običnim ljudima javne su službe premale jer nema učitelja, jer nema liječnika i sestara, čeka se na listama čekanja, nema besplatnog studiranja....

ČAČIĆEVA PAMET

Oglasio se i predsjednik HNS-a. Tvrdi da bi samo bedaci potpisali i povjerovali u Sanaderovo obećanje prije izbora. Ovdje to nećemo komentirati. Sve piše u ovom Glasniku, a Čačića ćemo ostaviti u njegovo-

vom samoljublju i sterilnom isticanju svoje superiornosti. Mi tek trebamo znati da je on bio otvoreni zagovornik smanjenja naših plaća i ako dođe na vlast pokušat će sve da ovaj Sporazum dovede u pitanje. Nećemo ni njemu to dopustiti. Mi razumijemo njegov žal i žal još nekih u oporbi što se nije održao veliki prosvjed pred izbore. Ali ne pristajemo na to da odrađujemo posao za oporbu koji ona nije u stanju napraviti.

PREPOROD

Iako je prije štrajka čelnik Preporoda izjavio da će to biti „najbesmisleniji štrajk koji je ikada održan“, štrajku se Preporod priključio u perfidnoj ulozi trojanskog konja. Nije imao izbora. Isti dan kada je štrajk započeo, već oko 11 sati, Preporod iz njega izlazi, što je bilo i očekivano, jer je poznata njihova uloga: ne valja kolektivni, ne valja Sporazum iz 2006...., pa im nije

valjao ni ovaj štrajk. Nemojmo zaboraviti da je sindikat Preporod tužio tražeći poništenje Temelnog kolektivnog ugovora. Ako sud poništi ugovor onda ćemo izgubiti oko 40 raznih prava i povoljnosti. Toliko o ulozi tog sindikata koji godinama potkopava vjeru ljudi u većinske sindikate, širi nerealna očekivanja, blati čelne ljude drugih sindikata i kritizira sindikate više nego Vladu.

GLAS NOVE HRVATSKE

(Jelena Lovrić, Jutarnji list 15. 5. 2009.)

"...medijski je tretman socijalnih prosvjeda mnogo tvrdi. Studentska je pobuna dočekana s optužbom da je nedemokratska i politički sumnjiva. Sindikati se šibaju kritikom da su štrajkom u školama proizveli kaos.

Jedni i drugi pokušavaju se moralno denucirati. Mediji ih često tretiraju kao ljude s nerealnim zahtjevima, samožive i bezobzirne prema ekonomskim nevoljama zemlje. Sindikatima se insinuiru da ruše državni proračun, studentima da se tražeći besplatno školovanje stavljaju u funkciju neradnika i danguba. Sustavno se raspiruje fama o njihovoj totalnoj interesnoj posvađanosti s proizvodnim sektorom. A riječ je o prosvjedima koji imponiraju svojim sadržajem i izvedbom i dokaz su civilizacijskog sazrijevanja Hrvatske. Njihovi su ciljevi plemeniti, zahtjevi artikulirani i podrazumijevaju profiliranje Hrvatske kao socijalne i pravednije države. Energija im je emancipatorska. Njihovo je držanje mirno i dostojanstveno, bez ikakvih ispada, retorika uzorno demokratska. U državi totalno bezidejne i potrošene politike oni najavljuju povratak političkim idealima, što je neodoljivo slično onome što u Americi radi predsjednik Obama. U naciji malih aspiracija i domobranskog ponašanja studenti i sindikati praktično su demonstrirali novi model poželjnog društvenog angažmana. Ne jamraju po birtijama, spremni su se boriti za svoje interese i ciljeve. Oni su glas novog vremena i nove Hrvatske."

MALA KRONOLOGIJA

STUDENI 2008. Premijer poziva sindikalne čelnike na sastanak i najavljuje smanjenje plaća i gospodarsku krizu.

Premijer dolazi na sastanak sindikata javnih službi na kojem poručuje da smo "u banani". Osniva se Ekonomsko vijeće.

PROSINAC. Propada dogovor Vlade i sindikata o odustajanju od povišice od 6% jer nisu prihvaćeni uvjeti većine sindikata javnih službi, isti oni koji su sada, nakon štrajka, ugrađeni u Sporazum. Sindikati državnih službi i policije koji su kasnije potpisali onaj nesretni pristanak na smanjenje plaća, tada su odbijali bilo kakav dogovor. U oba slučaja proslavili su se krivim procjenama. Vlada je na kraju odustala i plaće su u siječnju ipak porasle.

SIJEČANJ I VELJAČA 2009. U tom mjesecu počela je velika medijska hajka protiv navodnog nerada u državnim i javnim službama, a čiji je zapravo bio cilj pritisak na Vladu radi oduzimanja povišice od 6%. Mediji su puni kataklizmičkih naslova o krizi i raspadu gospodarstva, op-

tužbi o neaktivnosti Vlade pri čemu su iznosili čiste laži o javnim službama.

OŽUJAK. Histerija se nastavlja. Zato smo objavili plaćeni oglas preko dvije stranice u Jutarnjem listu, s detaljnim podacima o javnim službama. Vlada ipak popušta pred zaključcima Ekonomskog vijeća i mišljenjem Ekonomskog instituta o potrebi smanjenja naših plaća i najavljuje rebalans proračuna. Ekonomski institut, istini za volju, tražio je pravedni tretman i intervenciju Vlade i u druge plaće. Međutim, Vlada je za razliku od susjednih zemalja plaće smanjila samo nama i nikom drugom. Sindikati državnih službi potpisuju 23. ožujka pristanak na smanjenje plaća. Sindikati javnih službi to odbijaju.

TRAVANJ. Usvojen rebalans, smanjene plaće. Počinje nova kampanja, ovaj put trebalo se obračunati sa sindikatima koji su najavili štrajk. Metoda je stara, poljuljati povjerenje članstva u čelništvo kako štrajk ne bi uspio. Optužuju nas što smo pametno investirali uštedeni novac. Po njima u krizi ne bismo ništa trebali poduzimati,

valjda zato da bismo još dublje u nju propadali. Nekoliko puta smo objasnili da smo investirali prije krize, ali to nisu prenijeli. Članovi su na sreću cijepljeni protiv takvog podmetanja.

SVIBANJ. Priprema se štrajk. Tiska se i distribuira Glasnik svih javnih službi. Provođi se referendum o štrajku. Održavaju se skupovi u četiri najveća grada. Stanje je napeto. Vlada još uvijek ne daje nikakvu garanciju sindikatima što će se događati kada zemlja iziđe iz krize. Štrajk javnih službi 13. svibnja 2009. Velik odaziv i snažna podrška pregovaračima. Veličanstveno iskazivanje nezadovoljstva odnosom Vlade. Štrajk je pokazao vjeru članova u sindikat i u moć kolektivne akcije. Štrajku se pridružuju i mnogi nečlanovi. Odaziv je bolji nego 2006. Sindikati potpisuju Sporazum 14. svibnja u noći nakon 27 sati pregovora s Vladom. Naslovi u novinama: Večernji list: "Sindikati: Plaće smo izborili nakon 27 sati ucjena i smicalica"; Jutarnji list- "Šuki, tišina. Ti si mi imao priliku objasniti. Pusti njih neka pričaju".